

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója a „Lőfegyverek és az EU belső biztonsága: a polgárok védelme és az illegális kereskedelem felszámolása” című, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett bizottsági közleményről

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: <http://www.edps.europa.eu>)

(2014/C 87/05)

1. Bevezetés

1.1. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal

1. 2013. október 21-én a Bizottság elfogadta a „Lőfegyverek és az EU belső biztonsága: a polgárok védelme és az illegális kereskedelem felszámolása” című, a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett bizottsági közleményt (a továbbiakban: a közlemény) ⁽¹⁾. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a Bizottság még a közlemény elfogadása előtt egyeztetett vele, valamint azt is, hogy lehetősége nyílt arra, hogy a Bizottság számára előterjessze nem hivatalos észrevételeit.

1.2. A közlemény célkitűzése és hatálya

2. A közleménnyel létrejön az illegális fegyverkereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos uniós stratégia. Integrált szakpolitikát javasol, amely négy prioritásra összpontosít:

- a polgári lőfegyverek törvényes piacának védelme,
 - a lőfegyverek bűnözőkhöz való eltérítésének csökkentése,
 - a bűnözők által működtetett piacokra gyakorolt nyomás fokozása,
 - jobban működő hírszerzés kiépítése.
3. A közlemény e célok eléréséhez különböző feladatokat irányoz elő, köztük olyanokat is, amelyek személyes adatok feldolgozásával járnak együtt, ennél fogva érintik az egyének adatvédelemhez való jogát:
- a megjelölésre vonatkozó uniós szabály kidolgozása: a lőfegyveren feltüntetett adatok között személyes adatok is szerepelhetnek,
 - a lőfegyverek engedélyezésére vonatkozó szabályok egyszerűsítése, valamint minden lőfegyver jogszerű vásárlásának és tartásának orvosi ellenőrzéshez és a bünyügyi nyilvántartásra vonatkozó ellenőrzéshez kötése. Az orvosi ellenőrzéshez egyének egészségügyi adatainak feldolgozása is hozzátartozik. Az egészségügyi adatok a 95/46/EK irányelv 8. cikke értelmében vett érzékeny adatnak minősülnek, amelyek különleges védelmet igényelnek ⁽²⁾, ezért még szigorúbb adatvédelmi előírások vonatkoznak rájuk. A bünyügyi nyilvántartásra vonatkozó ellenőrzések bűncselekményekre, büntetőítéletekre vagy biztonsági intézkedésekre vonatkozó adatok feldolgozását és bünyügyi nyilvántartásokhoz való hozzáférést is magukban foglalnak, amely kizárólag hatósági ellenőrzés mellett végezhető (ahogyan a 95/46/EK irányelv 8. cikkének ⁽⁵⁾ bekezdése előírja),
 - a közvetítők kötelező nyilvántartása és átvilágítása: a közvetítők személyes adatait is feldolgozó új adatbázis létrehozása során tiszteletben kell tartani a legfontosabb adatvédelmi elveket, köztük az adatbázis szükségességének indokolását, valamint az adatbázisnak a magánéletbe való beavatkozása és az adatfeldolgozás tekintetében az arányosság elvét,

⁽¹⁾ COM(2013) 716.

⁽²⁾ Lásd a Bíróság következő ügyeit: C-62/90. sz., *Commission/Allemagne* ügy (1992. április 8.), 23. pont; C-404/92. sz., *X/Commission* ügy (1994. október 5.), 17. pont; EJEB, I. kontra *Finnország* ügy (kereseti kérelem száma: 20511/03), 2008. július 17., 38. pont, valamint EJEB, *Armonas v Lithuania* (kereseti kérelem száma: 36919/02), 2008. november 25., 40. pont.

- technológiai megoldások – például a személyes adatokat a lőfegyverben tároló biometrikus érzékelők – feltérképezése annak érdekében, hogy a lőfegyvert a tulajdonosán kívül más személy ne használhassa. A biometrikus adatok feldolgozására szigorú adatvédelmi biztosítékok és biztonsági előírások betartása mellett kerülhet sor, amelyeket e véleményben részletesen is kifejtünk,
 - határokon átnyúló együttműködés a lőfegyverek illegális tartásának és forgalmának felszámolásáért, amely többek között a rendőrségre, határőrségre és a vámhatóságokra is kiterjedő, összehangolt információgyűjtés és -megosztás formájában valósul meg. A rendőrség és a határőrség adatbázisaihoz való hozzáférés szigorúan szabályozott, ahogyan alább erre még kitérünk,
 - a bűnözők által használt lőfegyverek visszakövethetősége a bűnözők és a lőfegyvert beszerző személy azonosítása céljából. Ehhez az intézkedéshez, ha személyes adatok feldolgozásával jár együtt, külön adatvédelmi biztosítékok nyújtása szükséges,
 - pontosabb és átfogóbb adatok gyűjtése a lőfegyverekkel kapcsolatos bűncselekményekre vonatkozóan – a meglévő informatikai eszközök, köztük a Schengeni Információs Rendszer (SIS) II, a váminformációs rendszer (VIR), az Europol információ-megosztó rendszerei és az iARMS, az Interpol eszköze együttes használata révén. Ahogy fent említettük, a meglévő rendőrségi és vámhatósági adatbázishoz való hozzáférésre szigorú adatvédelmi szabályok vonatkoznak.
4. Az adatvédelem tehát – úgy tűnik – a közleményből fakadó egyik kulcskérdés.

1.3. A vélemény célkitűzése és hatálya

5. Tekintettel a Bizottság azon szándékára, hogy 2015-ben jogalkotási javaslatokat terjeszt elő, az európai adatvédelmi biztos e véleményben kiemeli és elmagyarázza a közleményben tervezett intézkedések adatvédelmi következményeit. Ezzel biztosítani kívánja, hogy az e területen előterjesztendő jövőbeli jogalkotási javaslatokban az adatvédelmi szempontokat kellő súllyal vegyék figyelembe. Ennek érdekében utal az alkalmazandó uniós adatvédelmi jogi keretre, jelzi, hogy e jogi keretet mikor kell a leginkább figyelembe venni, és intézkedésenként meghatározza az előírt megfelelés következményeit.

4. Következtetések

52. Az európai adatvédelmi biztos üdvözlöi, hogy a közlemény említést tesz arról, hogy a tervezett intézkedések végrehajtása a magánélethez és a személyes adatok védelméhez való jog teljes körű betartásával történik. Hangsúlyozza azonban, hogy a személyes adatok feldolgozását a jogalkotási folyamat korai szakaszában, valamint lehetőleg abban a szakaszban kellene vizsgálni, amikor a Bizottság közleményeket fogad el. Így biztosítható lenne, hogy az adatvédelmi kérdéseket kellő idővel előre azonosítsák, és hogy az elfogadandó intézkedések megfeleljenek az adatvédelmi követelményeknek.

53. Az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy a lőfegyverekkel kapcsolatos tervezett intézkedések szempontjából releváns adatvédelmi szempontokat a Bizottság által az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során tárgyalják meg. Tanácsolja továbbá, hogy az adatvédelmi kérdésekkel kapcsolatban az európai lőfegyverszakértők munkacsoportjával is konzultáljanak.

54. Ami a közlemény nyomán a Bizottság által előterjesztendő jövőbeli jogalkotási javaslatokat illeti, az európai adatvédelmi biztos ajánlja az alkalmazandó uniós adatvédelmi jogszabályra való kifejezett utalás beillesztését minden olyan esetben, amikor a jogalkotási javaslat személyesadat-feldolgozást is magában foglal. Az utalásnak érdemi, célzott rendelkezés formájában kell szerepelnie a javaslatban. A 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerint azokról a javaslatokról, amelyek személyes adatok feldolgozását foglalják magukban, egyeztetni kell az európai adatvédelmi biztossal.

55. E véleményben az európai adatvédelmi biztos a tiltott lőfegyver-kereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó adatvédelmi követelményeket emelte ki. Ajánlja, hogy az ezen a területen elfogadásra kerülő valamennyi jövőbeli jogszabály esetében vegyék figyelembe az adatvédelmi követelményeket, köztük a szükségesség, az arányosság, a célhoz kötöttség és az adatminimalizálás elvét, a különleges adatkategóriákat, az adatmegőrzési időt, az érintettek jogait és az adatfeldolgozás biztonságát. Javasolja ezenfelül adatvédelmi hatáértékelés elvégzését, amely segít az egyes javaslatok szövegébe – szükség esetén – beillesztendő adatvédelmi biztosítékok meghatározásában.

56. Az európai adatvédelmi biztos a következő konkrét ajánlásokat teszi:

- a) a megjelölésre vonatkozó uniós szabály kidolgozásával kapcsolatos minden jövőbeli jogalkotási javaslatnak meg kell határoznia, hogy személyes adatok feldolgozására sor kerül-e, és ha igen, melyekre és kikre vonatkozóan;
- b) a lőfegyverek engedélyezésével kapcsolatban – a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat 6. cikkében és a 95/46/EK irányelv 8. foglaltak szerint – értékelni kell az orvosi és etnikai vonatkozású adatok feldolgozása, valamint a bünyügyi nyilvántartásra vonatkozó ellenőrzések szükségességét, továbbá tiszteletben kell

tartani a feltételeket, amelyekkel az említett különleges adatkategóriák feldolgozhatók. A jövőbeli jogszabálynak egyedi biztosítékokat kell tartalmaznia, például a következőket: az adatfeldolgozás céljának megjelölése, a feldolgozható adattípusok pontos felsorolása, az érzékeny adatokhoz való hozzáférésnek a releváns személyekre – azaz olyan személyekre, akik megfelelnek a szükséges ismeret feltételének – és olyan személyekre való korlátozása, akiket szakmai titoktartási kötelezettség terhel (ilyenek pl. az egészségügyi dolgozók, az erre felhatalmazott hatóságok), amelyek biztosítják, hogy az engedély megtagadásának orvosi/etnikai/büntetőjogi indokát egyértelműen feltüntetik, és megjelölik az érintett jogainak gyakorlására vonatkozó részletes szabályokat;

- c) a lőfegyverek közvetítésével foglalkozó személyek kötelező nyilvántartásának és átvilágításának szükségességét és arányosságát még ezen intézkedés hatálybalépése előtt kellően megállapítják;
- d) ami a biometrikus érzékelők intelligens fegyverekben történő lehetséges használatát illeti, az érintett javaslat bizonyítékokat közöl a biometrikus adatok használatát igazoló biztonsági kockázatokra vonatkozóan. A javaslatnak meg kell jelölnie a feldolgozásra kerülő biometrikus adatok típusait, az adatokhoz való hozzáférésre és az adatmanipulálás megelőzésére vonatkozó biztonsági intézkedéseket, valamint tulajdonosváltás esetén a biometrikus adatok frissítésére vonatkozó feltételeket;
- e) a bűnüldöző szerv tagjainak szóló iránymutatás frissítésének utalásokat kell tartalmaznia a 2008/977/IB tanácsi kerethatározatban meghatározott szabályokra, elsősorban a különleges adatkategóriák feldolgozásával kapcsolatban. Az adatvédelmi biztos azt is tanácsolja továbbá, hogy értékeljék a lőfegyver birtokosának etnikai származására vonatkozó adatok feldolgozásának szükségességét;
- f) ami a határokon átnyúló együttműködést illeti, az Unión belüli hatóságok közötti határokon átnyúló információcsere során a lehető legnagyobb mértékben a meglévő, biztonságos csatornákat kell igénybe venni;
- g) ha létrejön a lövedék- és fegyvertípusokra vonatkozó tényadatok központi online adatbázisa, a vonatkozó jogszabályban elő kell írni, hogy személyes adatok feldolgozására nem kerül sor;
- h) a lőfegyverekkel kapcsolatos adatgyűjtési tervvel kapcsolatban biztosítani kell, hogy a nemzeti nyilvántartásokban, a SIS II és az iARMS rendszerben bevezetendő új funkciók megfelelnek a szóban forgó adatbázisokhoz való hozzáférésre vonatkozó meglévő szabályoknak. Az említett adatbázisokhoz való hozzáférésnek más jogalanyokra/felhasználókra való kiterjesztését célzó bármilyen tervhez módosítani kell a jelenlegi jogalapot. Az ezen adatbázisokban található keresőeszközökhöz való hozzáférést az engedéllyel rendelkező felhasználókra kell korlátozni, és a keresési eredményeknek „találat” vagy „nincs találat” válasz formájában kell megjelenniük.

Kelt Brüsszelben, 2014. február 17-én.

Giovanni BUTTARELLI
az európai adatvédelmi biztos helyettese